

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Черноіванова Ганна Степанівна, к.е.н, доцент, ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця, м. Харків, Україна

Анотація – Обґрунтовано складові системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею; визначено та обґрунтовано зміст кожного з видів забезпечення: економічного, організаційного, інформаційного та ресурсного; уточнено зміст елементів системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства; обґрунтовано підхід до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею.

Ключові слова – Система організаційно-економічного забезпечення, складові системи, управління інноваціями та інноваційною працею, елементи забезпечення.

Сучасний етап розвитку соціально-демографічних процесів в Україні, відновлення втраченого наукового та науково-технічного потенціалу потребує відповідної системи організаційно-економічного забезпечення управління інновацій та інноваційною працею.

Разом із тим, існуюча складна ситуація у сфері інноваційної діяльності та інноваційної праці в Україні обумовлює необхідність подальшого розвитку та поглиблення досліджень у цьому напрямі. Методичні засади побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею як цілісного об'єкта потребують комплексного системного підходу, який, на жаль, поки відсутній.

Дослідженню методології системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею підприємства присвячені праці

таких зарубіжних та українських вчених: Акателова О.П., Іванов С.В., Єрмошенко М.М., Ганущак-Єфіменко Л.М., Матросова Л.М., Шевченко А. В., Турило А.А. Ткаченко А.М., Дробецька Т.О., Друкер П. та ін. Це ще раз підтверджує актуальність питань формування системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства. Методичні засади організаційно-економічного забезпечення управління інноваційним розвитком висвітлено у роботах [8] Турило А.А. Матросова Л.М. [5] пропонує схему взаємодії елементів організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями. Іванов С.В. [4] розробив концепцію організаційно-економічного механізму управління підприємством. Єрмошенко М.М., Ганущак-Єфіменко Л.М. [3] також розглядають організаційно-економічний механізм управління інноваційною діяльністю. У роботі [2] ґрунтовано характеризується система організаційно-економічного забезпечення управління та її складові. Зокрема, серед авторів немає єдності стосовно складових системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею.

Однак у всіх цих роботах не визначено єдиного підходу до переліку складових, етапів побудови системи організаційно-економічного забезпечення, не узгоджено їх зміст, не виділено особливості розробки цілісної системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею, це свідчить про актуальність розробки обраної галузі, що разом з невирішеністю окремих наукових та практичних питань в

цій області зумовило вибір теми, мети і основних завдань дослідження.

Метою дослідження обрано обґрунтування і розробка методологічного підходу до побудови системи організаційно – економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства.

Для досягнення поставленої мети дослідження визначено такі наукові завдання:

1) узагальнити теоретичні підходи до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства та обґрунтувати її етапи, визначити їх зміст і особливості;

2) визначити складові системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею;

3) уточнити зміст елементів системи забезпечення при управлінні інноваціями та інноваційною працею;

4) узагальнити підхід до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства.

Оскільки в економічній літературі [1-5,8,10,11] відсутня чіткість у визначенні складових системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею, то було обґрунтовано методологічний підхід до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею, визначено етапи її побудови та сформульовано такі концептуальні положення підходу, що пропонується:

По-перше, оскільки ми у дефініцію «інноваційна складова» включаємо сполучення інновацій та інноваційної праці, тому при обґрунтуванні системи організаційно - економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею ми будемо спиратись саме на цю точку зору.

По-друге, на основі проведеного нами аналізу категорії «організаційно-

економічне забезпечення управління інноваційною складовою підприємства», було уточнено визначення даної дефініції [9]. В цілому, організаційно-економічне забезпечення управління інноваціями інноваційною складовою підприємства – це сукупність організаційних та економічних методів, процесів та інструментів управління, яка розглядається у комплексі як система формування забезпечення та включає розробку функціональних підсистем для своєчасної реакції на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища з метою підвищення ефективності управління інноваціями та інноваційною працею у відповідності встановлених цілей.

По-третє, у процесі побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інновацій та інноваційною працею, необхідно узагальнити підходи до дефініції «система», оскільки в літературі відсутня чіткість у формулюванні даної категорії. Сіменко В.І., згідно проведених досліджень та наведених визначень сутності «система» вважає, що більшість авторів використовують категорію «система» з метою характеристики об'єкту, який досліджується, як взаємозв'язок елементів в єдине ціле. Автор дає більш ґрунтоване визначення даної дефініції, як [6, с.22] «організований комплекс елементів та їхніх відносин, що утворюють єдине ціле для досягнення загальної мети її існування».

По-четверте, організаційно-економічне забезпечення управління інноваційною складовою підприємства містить у собі підсистеми організаційного, економічного, інформаційного та ресурсного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею.

В структурі організаційно-економічного забезпечення виділено такі підсистеми: система забезпечення, функціональна система та цільова.

Система організаційно - економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею включає наступні основні функціональні підсистеми:

планування, організація, мотивація, контроль, регулювання.

Система організаційно – організаційно економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею включає в собі такі складові: відповідні підходи, принципи, цілі, функції та методи управління інноваціями та інноваційною працею, а також необхідні елементи забезпечення: економічного, організаційного, інформаційного, ресурсного забезпечення та критерії оцінки ефективності. По-п'яте, проведено аналіз підходів, які використовуються щодо організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею. Узагальнення існуючих в економічній літературі етапів [1,2,3,5,8,10] до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства наведено в табл. 1

Таблиця 1

Аналіз підходів до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства [1,2,3,5,8,10]

№ п/п	Автор	Організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями включає такі елементи:
1	Матросова Л.М.	1.принципи управління інноваціями 2.функції управління інноваціями 3.методи управління інноваціями 4.чинники управління (види забезпечення): Нормативно-правове забезпечення Інформаційне забезпечення Фінансове забезпечення Матеріально - технічне забезпечення (сировина, матеріали,техніка) 5.Інструменти управління інноваціями: 6.Оцінка потенціалу підприємства 7.Розробка інноваційної стратегії 8.Оцінка ефективності інновацій
2	Турило А.А.	1.Принципи управління інноваційним розвитком 2.Методи управління інноваційним розвитком 3.Підходи управління інноваційним розвитком 4.Функції управління інноваційним розвитком

		5.Важелі впливу 6.Забезпечення: Інформаційне Інвестиційне 7.Розробка стратегії 8.Оцінка ефективності
3	Шевченко А. В.	1.Стратегічне управління інноваційною діяльністю 2.Цілі підприємства 3.Альтернативні стратегії 4.Прогноз економічного стану підприємства 5.Формування стратегії 6.Вибрана стратегія інноваційного розвитку 7.Реалізація функцій 8.Стратегічний аналіз проблемної ситуації 9. Реалізація інноваційних процесів (програми,плани,проекти) 10.Аналіз ефективності інновацій
4	Електр. ресурс	1.Підходи управління 2.Принципи управління 3.Функції управління 4.Методи управління 5.Критерії оцінки ефективності 6.Методичне забезпечення 7.Інформаційне забезпечення 8.Моніторингове забезпечення
5	Єрмошенко М.М., Ганушак-Єфіменко Л.М.	1.Мета 2.Об'єкт 3.Суб'єкт 4.Фінансові інструменти 5.Принципи управління інноваційними процесами 6.Методи управління інноваційними процесами
6	Актелова О.П.	1.Суб'єкти управління 2.Цілі організації 3.Методи управління 4.Чинники зовнішнього та внутрішнього середовища. 5.Інструментарне забезпечення 6. Об'єкти управління 7.Ефекти управління.

На основі дослідження поглядів, зарубіжних та вітчизняних, представлених в табл.1, подано на рис. 1 запропоновані складові системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею.

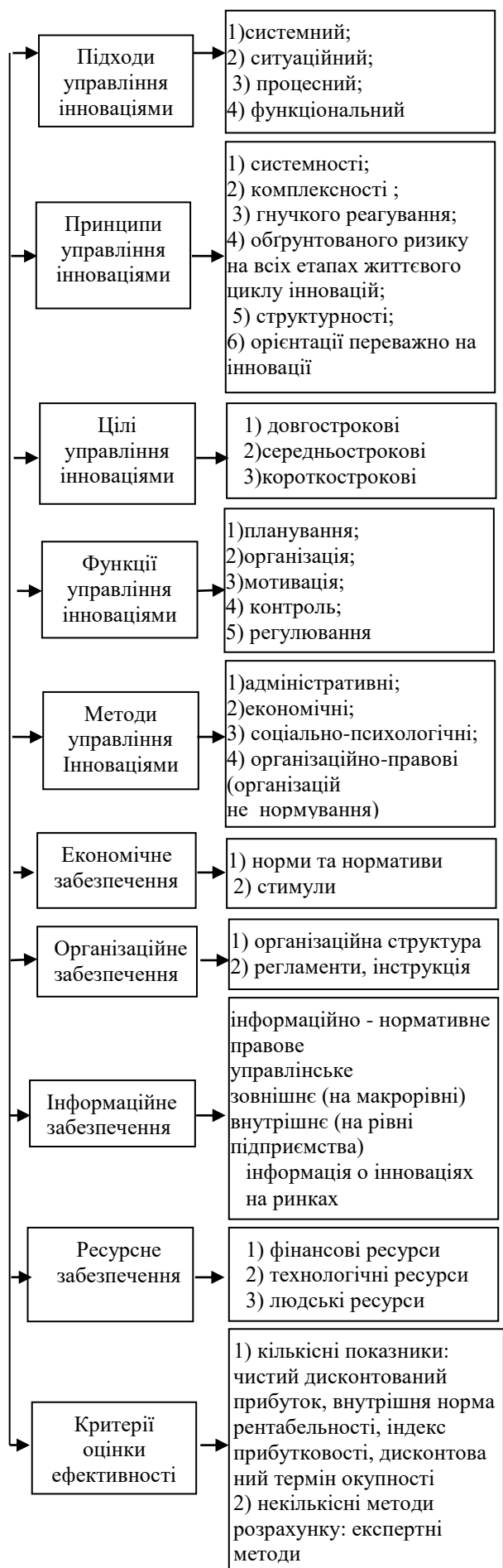

Рис. 1 Складові системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею

Запропоновані засади системи організаційно - економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства (рис.1) включають такі складові: відповідні підходи, принципи, функції, цілі та методи управління інноваціями, а також необхідні види забезпечення та їх елементи.

Система організаційно-економічне забезпечення управління інноваційною складовою підприємства включає також критерії оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає:

1) узагальнено теоретичні підходи до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею;

2) обґрунтовано складові системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею;

3) визначено та обґрунтовано зміст кожного з видів забезпечення: економічного, організаційного, інформаційного та ресурсного ;

4) уточнено зміст елементів системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею;

5) узагальнено підхід до побудови системи організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею, який включає до себе такі складові: відповідні підходи, принципи, цілі, функції та методи управління інноваційною складовою підприємства, а також необхідні види забезпечення: економічне, організаційне, інформаційне, ресурсне, їх елементи та критерії оцінки ефективності.

Список використаної літератури

1. Актелова О.П. Формирование организационно-экономического механизма управления: [Электронный ресурс] / О. П. Актелова. – Режим доступа: conf.sfu-kras.ru
2. Бібліотека українських автореферат [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://librar.org.ua>
3. Єрмошенко М. М., Ганущак – Єфіменко Л. М. Економіка та управління інноваційною діяльністю: навчальний посібник / М. М.Єрмошенко, Л. М. Ганущак – Єфіменко. – К.:Національна академія управління, 2011.– 528 с.
4. Іванов С.В. Організаційно-економічний механізм управління підприємством, орієнтованим на фінансовий результат і ліквідність: Автореф. дис....д-та екон. наук: 08.00.04 / С.В. Іванов. – Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. – Запоріжжя, 2012. – 34 с.
5. Матросова Л. М. Організаційно-економічне забезпечення управління інноваціями на промислових підприємствах: автореф. дис....д-ра екон. наук: 08.02.02 / Л. М. Матросова – Нац. акад. наук України, Центр дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва. – К., 2002. – 36 с.
6. Сіменко І. В. Якість систем управління підприємствами: методологія, організація, практика: монографія / І. В. Сіменко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2009. – 394 с.
7. Ткаченко А. М., Дробецька Т. О. Формування інноваційних підходів до управління металургійним підприємством [Текст]: монографія / Ткаченко А. М., Дробецька Т. О. – Дніпропетровськ: Вид-во ДВНЗ УДХТУ, 2015. – 188 с.
8. Турило А.А. Основи управління інноваційним розвитком підприємства: монографія / А. А. Турило. – Кривий Ріг: Вид. Козлов Р.А., 2017. – 307 с.
9. Черноіванова Г.С. Сутність організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства / Г. С. Черноіванова Г.С. // Науковий журнал Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки.– 2017.– №5. – С.182-186.
10. Шевченко А. В. Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю підприємства: монографія / А. В. Шевченко. К.: НАУ, 2007. – 143 с.
11. Goffin K. Innovation Management / K. Goffin, R. Mitchell. – NY: Palgrave Macmillan, 2010. – 416 p.

Автор

Черноіванова Ганна Степанівна,
доцент, докторант кафедри менеджменту та бізнесу

Тези доповіді надійшли 09 лютого 2018 року.

Опубліковано в авторській редакції